

Recreatieve ontwikkeling Amsterdamsche Veld in Zuidoost Drenthe

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

12 februari 2008 / rapportnummer 2033-35

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

Houdstermaatschappij Griendtsveen BV heeft het voornemen om in het gebied 'Amsterdamsche Veld' in Zuidoost-Drenthe een recreatieproject te realiseren. Beoogd wordt de realisatie van een wildlife park met verblijfsvoorzieningen, een golfbaan, een congrescentrum en mogelijk ook terreinen voor evenementen en activiteiten.

Op grond van de grootte van het te ontwikkelen recreatiegebied (meer dan 50 ha) en mogelijk ook op grond van de te ontwikkelen golfbaan (indien groter dan 50 ha), geldt een m.e.r.-plicht. Het bevoegde gezag, de gemeente Emmen, doorloopt een procedure om het bestemmingsplan voor dit initiatief te wijzigen.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- inzicht in de effecten van de ingrepen in de waterhuishouding, met name in relatie tot de instandhoudingsdoelstellingen van het nabijgelegen Natura 2000-gebied Bargerveen;
- inzicht in de toename en effecten van verkeer;
- inzicht in de maximaal mogelijke effecten van de nog niet geconcretiseerde planonderdelen;
- een zelfstandig leesbare samenvatting, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail aan welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat dit advies niet zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de startnotitie moet worden gelezen.

2. DOELSTELLING EN BESLUITVORMING

2.1 Doel en doelstelling

Het initiatief heeft diverse doelstellingen. Geef aan of de verschillende doelstellingen nevensgeschikt zijn of dat er prioritaire doelstellingen zijn, en zo ja, welke dit zijn. Maak de doelstellingen concreet zodat ze als toetsingskader kunnen dienen in de afweging van alternatieven. Concretisering is in ieder geval nodig voor de begrippen 'natuurlijke flora en fauna', 'duurzaamheid', 'ruimtelijke kwaliteit'.

2.2 Beleidskader en te nemen besluit(en)

De voorgenomen recreatieve ontwikkeling wordt volgens de startnotitie ingebed in het Provinciaal Omgevingsplan (POP II) van de Provincie Drenthe en de Structuurvisie Emmen 2020. Daarnaast wordt in hoofdstuk 6 een aanvullend overzicht gegeven van vigerende besluiten en beleidskaders. Ga in het MER in op de randvoorwaarden en consequenties voor het plan volgend uit dit be-

leidskader. Besteed hierbij tevens expliciet aandacht aan de consequenties van de ligging van het plangebied in het Belvédèregebied Schoonebeek-Bargerveen.

Het te nemen besluit is in de startnotitie genoemd: het vaststellen van een bestemmingsplan. Een beperkt aantal planonderdelen wordt in een later stadium nog concreet uitgewerkt. Voor deze onderdelen adviseert de Commissie maximale milieueffecten in kaart te brengen op basis waarvan in het bestemmingsplan (rand)voorwaarden geformuleerd kunnen worden.

Beschrijf in het MER welke vervolgbesluiten genomen moeten worden.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Algemeen

In het MER moet een beschrijving worden opgenomen van de voorgenomen activiteit, alle afzonderlijke planonderdelen en hoe deze onderdelen samenhangen.

Geef voor de verschillende onderdelen en voor het totale project aan:

- hoe de verdeling van het aantal bezoekers zal zijn over de dag, de week en het jaar, met een inschatting van de waarschijnlijke herkomst van de bezoekers;
- de verwachte verblijfsduur van bezoekers;
- de mate waarin de verschillende voorzieningen (anders dan het resort) mensen van buiten trekken of recreanten die op het eigen terrein verblijven;
- de mogelijkheden van openbaar vervoer voor het project.

In de startnotitie wordt in paragraaf 4.3 uitvoerig stilgestaan bij het natuuraspect. Beschrijf hoe inrichtingsmaatregelen voor het leefgebied van Noordwest-Europese wilde dieren aansluiten bij de doelstelling 'natuurlijke flora en fauna'¹. Onderbouw tevens hoe de toekomstige natuurinrichting mogelijk is met de mogelijkheden en beperkingen van het toekomstige watersysteem.

3.2 Alternatievenontwikkeling

De startnotitie beschrijft naast een nulalternatief, twee inrichtingsalternatieven van de voorgenomen activiteit en het mma. Op het aspect waterhuishouding worden meerdere varianten voorgesteld.

Alternatieven komen volgens de startnotitie tot stand op basis van de wensen van initiatiefnemer en gemeente en diverse randvoorwaarden. Onderbouw de uitgangspunten en keuzes waarmee de alternatieven tot stand komen. Motiveer de combinatie van verschillende onderdelen tot samenhangende alternatieven.

---

¹ Doelstelling 3 uit de startnotitie.

Watervarianten

Beschrijf in het MER per alternatief welke watervarianten worden onderzocht en integreer deze varianten en alternatieven. Geef voor de varianten aan of en hoe vanuit het plangebied in de gietwaterbehoefte van het nabijgelegen glas-tuinbouwgebied wordt voorzien. Beschrijf bovendien in een van de varianten een alternatieve gietwatervoorziening om ook het effect daarvan op de omgeving te kunnen bepalen.

Ontsluitingsvarianten

De startnotitie beschrijft twee varianten voor publieksentrees aan de Noordersloot. De varianten van publieksentrees lijken niet onderscheidend te zijn voor het verkeer op de toeleidende wegen. De Commissie adviseert daarom ook varianten uit te werken met toegang tot het plangebied aan de Peelstraat of de Griendtsveenstraat².

Verder noemt de startnotitie twee varianten van ontsluitingroutes van het plangebied. Beschrijf hierbij de mogelijkheden om aan te sluiten op de geplande ontsluitingsweg van het kassengebied naar rondweg Veenoord - Vierlagen³. Werk enkele logische combinaties uit van ontsluitingsroutes en publieksentrees. Beschrijf aanvullend de verdere ontsluitingsstructuur naar de regionale hoofdwegen inclusief de A 37.

3.3 Bandbreedte en voorkeursalternatief

De Commissie adviseert met het oog op de besluitvorming over het bestemmingsplan om een beperkt aantal alternatieven uit te werken waarmee de bandbreedte zichtbaar wordt, waarbinnen milieueffecten zich zullen voordoen. Dat betekent concreet tenminste een alternatief met maximale milieueffecten aan de ene kant van de bandbreedte en een mma aan de andere kant. Ga bij de ontwikkeling van alternatieven niet alleen in op de voorgenomen activiteit op zich, maar kijk ook naar hoe variatie in de aanleg(fases en -activiteiten) tot alternatieven kan leiden.

Maximale milieueffecten

Het alternatief met maximale milieueffecten bestaat uit die combinatie van (deel)activiteiten die tezamen de meest milieubelastende invulling van de voorgenomen activiteit laten zien. Dit alternatief is in het bijzonder van belang voor de besluitvorming over de nog niet concreet uitgewerkte planonderdelen.

Meest milieuvriendelijk alternatief

In de startnotitie wordt in algemene termen aangegeven op basis van welke uitgangspunten het meest milieuvriendelijke alternatief zal worden geformuleerd. Geef tevens aan in hoeverre het mma aan de geconcretiseerde doelstellingen van 'natuurlijke flora en fauna', 'duurzaamheid' en 'ruimtelijke kwaliteit' voldoet. Optimaliseer het mma ook voor het woon- en leefmilieu.

---

² Uit diverse inspraakreacties blijkt dat omwonenden een voorkeur hebben voor het verplaatsen van de hoofdingang(en) van de Noordersloot naar het 'Waterschapsweggetje' (Peelstraat). Zie hiervoor reacties nr. 1, 6 en 7, bij lage 2. Variatie in publieksentrees kan tevens relevant zijn voor de optimalisatie van het woon- en leefmilieu in het kader van het mma.

³ Uit een mondelinge mededeling van de initiatiefnemer blijkt dat er een aansluiting gepland is tussen het kassengebied en de nieuw in aanleg zijnde rondweg.

Voorkeursalternatief

De Commissie adviseert om de milieueffecten van de door de initiatiefnemer gewenste configuratie van deelactiviteiten in het MER te beschrijven aan de hand van een voorkeursalternatief

4. MILIEUASPECTEN

4.1 Algemeen

De Commissie adviseert om niet alleen de afzonderlijke milieueffecten van de aanleg en exploitatie van het park in beeld te brengen, maar ook hoe deze effecten tijdens de gefaseerde aanleg/ exploitatie gelijktijdig kunnen optreden en elkaar kunnen versterken⁴.

4.2 Water en bodem

Waterkwantiteit

Geef een kwantitatieve beschrijving van de ingrepen in de waterhuishouding met behulp van een waterbalans.

- Geef inzicht in het gebruikte model en de onzekerheid in de uitkomsten van de modelberekeningen. Breng de omvang van het invloedsgebied in kaart.
- Geef aan wat de uitstralingseffecten van de grondwaterverlaging c.q. – verhoging en vermeerdering c.q. vermindering van kwel zijn, voor met name het Bargerveen⁵.
- Breng de werking van het toekomstige watersysteem in beeld en de randvoorwaarden die hiervoor nodig zijn.
- Maak inzichtelijk wat de huidige aan- en afvoer van water is, wat voor het toekomstige watersysteem de aanvullend benodigde aanvoer van water moet zijn, hoe hier in zal worden voorzien en de effecten hiervan.
- Geef een effectbeschrijving van alternatieve gietwatervoorzieningen indien de huidige grondwaterwinning ten behoeve van gietwater niet wordt voortgezet⁶. Maak een inschatting van de te verwachten effecten of probeer een inschatting te maken in algemene zin indien de alternatieve locatie(s) van waterwinning niet bekend zijn⁷.

Water- en bodemkwaliteit

Beschrijf of en hoe veranderende stromingshoeveelheden, -snelheden en – richtingen in het watersysteem leiden tot een andere waterkwaliteit. Beschrijf ook de daarvan afgeleide effecten. Beschrijf:

- de kwaliteit (concentraties van met name ijzer en mangaan) van het opgepompte water;
- de kwaliteit van het oppervlaktewater (aanwezigheid en concentraties van met name nikkel en arseen);

⁴ Bijvoorbeeld: in hoeverre zijn effecten op de verkeersveiligheid te verwachten als gevolg van zwaar bouwverkeer en toenemend recreatief verkeer? Welk effect hebben deze verkeersstromen op elkaar gedurende de verschillende aanlegfases?

⁵ LTO Noord vraagt speciale aandacht voor het waterpeil in de omgeving (landbouw areaal), in tijden van waterovervloed. Zie reactie nr. 15, bijlage 2.

⁶ 'Alternatieve voorzieningen' verwijst niet alleen naar andere manieren van watervoorziening dan diepe winning, maar ook naar andere (tevens in het plangebied gelegen) locaties voor diepe winning.

⁷ Zie ook inspraak reactie nr. 4, bijlage 2.

- het effect van het opgepompte water op de kwaliteit van het oppervlaktewater;
- de mate waarin ‘natuurlijke ontijzering’ leidt tot de vorming van ijzerslib op de bodem van de waterlopen;
- een beoordeling van dit slib in het kader van de Europese Afvalstoffenlijst (Eural), en een beoordeling van in hoeverre dit slib een gevaarlijke of niet-gevaarlijke afvalstof is (bijvoorbeeld op basis van de nikkel- en arseenconcentratie in het water);
- of onder invloed van eventueel aanwezig nikkel en arseen dit slib zich ontwikkelt tot chemisch afval;
- of de verhoogde grondwaterstanden als gevolg van het stopzetten van de winning van gietwater uit de plas kunnen leiden tot mobilisatie van fosfaten uit omliggende bemeste landbouwgronden, en of het nodig is te anticiperen op de gevolgen ervan (zoals algengroei).

Beschrijf de verschillende manieren van verwerking van afvalwater. Ga hierbij ook in op het effect van het gebruik van helofytenfilters op de bodemkwaliteit.

Inventariseer of er bodemverontreinigingen in het plangebied aanwezig zijn. Beschrijf op welke wijze hiermee bij de realisatie van de plannen zal worden omgegaan.⁸

Grondverzet

Het MER moet inzicht geven in de manier waarop het grondverzet wordt uitgevoerd, mede in relatie tot de fasering van de aanleg van het park. Gebruik een grondbalans. Geef een globaal logistiek plan voor het grondverzet, eventuele depotvorming en grondtoe- of afvoer.

4.3 Natuur

Gebiedsbescherming

In het studiegebied ligt het Natura 2000-gebied Bargerveen en gebieden die begrensd zijn als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De voorgenomen activiteit zou het Bargerveen kunnen beïnvloeden via het grondwater, verstoring door geluid of licht en/ of toename van de depositie van vermistende stoffen als gevolg van het verkeer.

Onderzoek en beschrijf de gevolgen op de soorten en habitats uit het Natura 2000-gebied Bargerveen waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn opgesteld. Ga daarbij in op de staat van instandhouding, populatietrends en -variëaties en verbeteropgaven.⁹ Geef daarbij aan in hoeverre de beoogde maatregelen voor de waterhuishouding een positieve bijdrage kunnen leveren aan de waterhuishouding van het Bargerveen.

Bepaal of de activiteit alleen, of in combinatie met andere activiteiten waaronder bestaand gebruik (cumulatie), significant negatieve gevolgen kan hebben.

Voor het Bargerveen geldt dat een passende beoordeling uitgevoerd dient te worden, indien niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat de activiteit

---

⁸ De Commissie werd geattendeerd op het bestaan van deze voormalige chemische afvalstort via inspraakreacties. Zie nr. 4 en 12, bijlage 2.

⁹ Uit het concept-Gebiedendocument voor het Bargerveen komt naar voren dat er voor de habitattypen ‘Actief hoogveen’ en ‘Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is’ uitbreidings- en verbeteropgaven zijn geformuleerd.

significante gevolgen kan hebben. De Commissie adviseert om de passende beoordeling op te nemen in het MER¹⁰. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, dan dient de zogenaamde ADC-toets¹¹ doorlopen te worden.

Op korte afstand van het plangebied liggen er ten westen van het Bargerveen en in het dal van het Schoonebeekerdiep gebieden met een natuurfunctie (natuurdoelen 'Schraalland droog en nat', 'Heide en hoogveen'). Deze zijn onderdeel van de EHS. Volgens het POPII is aantasting van deze gebieden alleen in uitzonderingsgevallen acceptabel. In die gevallen is het compensatiebeginsel beleidsuitgangspunt. In het MER dient te worden aangegeven in hoeverre deze natuurdoelen door de voorgenomen activiteit positief of negatief worden beïnvloed.

Soortenbescherming¹²

Geef aan of voor het voornemen een ontheffing van de minister van LNV vereist is op grond van artikel 75 van de Flora en faunawet.¹³ Indien dat vereist is, motiveer dan in het MER op grond waarvan verondersteld wordt dat ontheffing verleend zal worden en voor welke soorten dat geldt.

Geef aan welke mitigerende maatregelen nodig zijn om in de gunstige staat van instandhouding te voorzien. Bovendien dient voor streng beschermde¹⁴ soorten in het MER te worden onderbouwd dat – indien hun gunstige staat van instandhouding wordt bedreigd – er geen andere betere oplossingen bestaan.

Presenteer desgewenst in een bijlage bij het MER de informatie die benodigd is voor deze ontheffing. Geef in het MER zelf globaal aan welke beschermde planten- of diersoorten voorkomen in of nabij het plangebied en of sprake kan zijn van verstoring van beschermde soorten.

Veewetziekten

Beschrijf of, en zo ja welke risico's kunnen ontstaan als gevolg van de voorgenomen activiteit op besmetting met veewetziekten van dieren in veehouderijen in de directe omgeving. Geef aan welk beleid de initiatiefnemer zal voeren met betrekking tot dierziekten.¹⁵

---

¹⁰ Indien wordt gekozen om het bestemmingsplan op de nog niet concrete planonderdelen kaderstellend te laten zijn, is het MER deels mogelijk ook een plan-MER. Hiervoor geldt dat de passende beoordeling in het MER opgenomen *moet* worden.

¹¹ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Nbw respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling?
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen zullen dan getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

¹² Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

¹³ Zie ook inspraakreactie nr. 7, bijlage 2.

¹⁴ Deze staan in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB artikel 75 Ffw).

¹⁵ De Commissie werd op dit milieuaspect attent gemaakt middels een mondelinge inspraakreactie. Zie hiervoor bijlage 2: het verslag van de inspraakavond.

4.4 Landschap en cultuurhistorie

Uit het beeldmateriaal in de startnotitie valt af te leiden dat de voorgenomen activiteit een ingrijpende verandering in het bestaande landschapsbeeld betekent. De Commissie adviseert daarom om aan de hand van visualisaties zichtbaar te maken, hoe de beleving van het landschapsbeeld verandert vanuit de nabije omgeving.

Oogmerk van het voornemen is om cultuurhistorische elementen in stand te houden. Maak inzichtelijk in hoeverre de fysieke dragers van het cultuurhistorisch landschap van jonge hoogveenontginning bewaard blijven in het toekomstige ruimtelijk ontwerp en de identiteit daarvan¹⁶.

Een ander oogmerk van het voornemen is om met het landschappelijk ontwerp aansluiting te zoeken bij het verleden van vóór de ontginning; natuurlijk hoogveenlandschap¹⁷. Maak inzichtelijk hoe en in welke mate het toekomstige ruimtelijk ontwerp en de identiteit daarvan aansluiten bij een landschap van natuurlijk hoogveen¹⁸.

Een deel van het plangebied heeft een middelhoge archeologische verwachtingswaarde. Er zijn ook diverse vondsten uit het gebied bekend¹⁹. Uit het MER moet blijken wat de omvang en begrenzing van eventuele archeologische vindplaatsen is en of deze behoudenswaardig of beschermingswaardig zijn.²⁰ Als uit bureauonderzoek blijkt dat er mogelijk archeologische vindplaatsen aanwezig zijn dan dient door veldonderzoek te worden vastgesteld of dit inderdaad zo is. Geef in het MER duidelijk aan wat het effect van de verschillende alternatieven is op aanwezige archeologische vindplaatsen. Geef in het MER ook aan of eventuele vindplaatsen in het plan kunnen worden ingepast en zo niet, hoe in de uitwerking van het plan met het bodemarchief zal worden omgegaan.

4.5 Woon- en leefmilieu

Verkeer

Besteed in het MER per alternatief in ieder geval aandacht aan:

- het te verwachten aantal verplaatsingen van en naar het park gebaseerd op het verwachte bezoekersaantal en bezoekpatroon;
- de capaciteit van het wegennet in de omgeving en de mate waarin de verkeersintensiteit op dit wegennet wordt beïnvloed door de realisatie van het initiatief;
- de vraag naar parkeerplaatsen voor bezoekers en werknemers en het aanbod van parkeerplaatsen (parkeerbalans), en de verdeling van de parkeerplaatsen over het gehele gebied;
- parkeeraccommodatie(s) bij evenementen;
- de bereikbaarheid voor hulpdiensten;

---

¹⁶ Het plangebied is onderdeel van Belvédère gebied Schoonebeek-Bargerveen. In het kader hiervan onderstreept het RACM het belang van het behoud van de cultuurhistorisch landschap van jonge hoogveenontginning. Zie inspraakreactie nr. 9, bijlage 2.

¹⁷ Mededeling van initiatiefnemer tijdens het locatiebezoek.

¹⁸ Zie in het kader hiervan ook inspraakreactie nr. 1 en 7, bijlage 2.

¹⁹ Zie de reactie van het RACM op het voornemen; bijlage 2, nr. 9.

²⁰ Hiertoe dienen voor het MER de onderzoeksstappen 'bureauonderzoek', 'inventariserend veldonderzoek karterende fase' en 'inventariserend veldonderzoek waarderende fase' te worden doorlopen, voor zover de resultaten van de voorafgaande onderzoeksstap hier aanleiding toe geven.

- de verkeersveiligheid op het wegennet op basis van de hierboven geschetste prognoses (waar relevant voor zowel normale als pieksituaties).

Beschrijf op welke wijze overlast voor bewoners, maar ook voor andere stromen weggebruikers, kan worden voorkomen²¹. Geef daartoe aan wat op normale dagen maar ook in pieksituaties de verkeersafwikkeling zal zijn en welke problemen daarbij kunnen optreden. Geef daarbij ook aan welke vormen van activiteiten gelijktijdig of juist niet gelijktijdig kunnen plaatsvinden en hoe dit zal worden bewaakt.

Luchtkwaliteit

Aanvullend op de startnotitie adviseert de Commissie de gevolgen te beschrijven van de alternatieven voor de luchtkwaliteit in het studiegebied, onafhankelijk of sprake zal zijn van overschrijding van grenswaarden. Maak gebruik van modelberekeningen die voldoen aan de Regeling beoordeling luchtkwaliteit (2007). Toets het initiatief aan de luchtkwaliteitseisen genoemd in de (nieuwe) Wet milieubeheer²².

Geef in het MER voor fijn stof (PM₁₀) en NO₂ inzicht in de concentratieniveaus en eventuele overschrijdingen van grenswaarden zowel voor de autonome ontwikkelingen als voor de verschillende alternatieven. Beschrijf:

- de ligging en grootte van eventuele overschrijdingsgebieden;
- de hoogste concentraties binnen de overschrijdingsgebieden;
- de hoeveelheid woningen en andere gevoelige bestemmingen gelegen binnen de verschillende overschrijdingsgebieden;
- de mate van overschrijding van grenswaarden.

Niet te verwachten is dat de grenswaarden²³ en richtwaarden²⁴ voor de overige stoffen uit de Wm (luchtkwaliteitseisen) zullen worden overschreden. Gezien de jurisprudentie²⁵ beveelt de Commissie toch aan de concentraties van deze stoffen en de toetsing daarvan aan de grenswaarden op te nemen in het MER.

Geluid, geur en licht

Voor de aspecten geluid, geur en licht heeft de Commissie geen aanvullende punten op de startnotitie.

De Commissie adviseert wel om met de milieuaspecten verkeer, luchtkwaliteit, geluid, geur en licht een totaalbeeld te geven van de effecten van de voorgenomen activiteit op het woon- en leefmilieu²⁶.

---

²¹ Uit de inspraakreacties blijkt dat er veel ongerustheid bestaat bij omwonenden over het toenemen van het verkeer in de omgeving. Zie reacties nr. 1, 6, 7, 10, en 12, bijlage 2.

²² Op 15 november 2007 is de (nieuwe) Wet milieubeheer in werking getreden en daarmee de luchtkwaliteitseisen zoals opgenomen in hoofdstuk 5 van deze Wet. Het Besluit luchtkwaliteit (2005) is komen te vervallen en vervangen door de Wet luchtkwaliteit.

²³ Grenswaarden voor SO₂, CO, Pb, en benzeen.

²⁴ Richtwaarden voor nikkel, arseen, cadmium, ozon en benzo(a)pyreen.

²⁵ Zie uitspraak 200308882/1 van 16 februari 2005 inzake Rijksweg 73-zuid Ambt Montfort.

²⁶ Relevante aspecten van woon- en leefmilieu worden onder de verschillende kopjes wel behandeld, maar geven geen totaalbeeld. Een totaalbeeld kan relevant zijn in verband met de bezorgdheid van insprekers over eventuele overlast van het voornemen. Ga met het totaalbeeld in op geluidsoverlast van verkeer/evenementen, (verkeers-)veiligheid, bereikbaarheid van woningen en bedrijven, licht, beleving van de omgeving, geur en luchtkwaliteit. Zie ook inspraakreacties 1, 4, 6, 7, 16, bijlage 2.

5. OVERIGE ONDERDELEN VAN HET MER

Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER

Vorm en presentatie

In het MER dient recent kaartmateriaal met een duidelijke legenda te worden gebruikt. Op minstens één kaart moeten alle topografische namen goed leesbaar zijn weergegeven die in het MER worden gebruikt. Maak zoveel mogelijk gebruik van visualisaties om de landschappelijke inpassing van de alternatieven te illustreren.

Overig

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in milieu-informatie' en 'evaluatieprogramma' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: BV Houdstermaatschappij Griendtsveen

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van gemeente Emmen

Besluit: wijzigen van bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C10.1, C10.2

Activiteit:

Houdstermaatschappij Griendtsveen BV heeft het voornemen om in het gebied 'Amsterdamsche Veld' in Zuidoost-Drenthe (gemeente Emmen) een recreatieproject te realiseren. Het geheel omvat een gebied van circa 284 ha. Beoogd worden de aanleg van :

- een wildpark met verblijfsvoorzieningen;
- een gebied voor sport en spel (waaronder een golfbaan, evenemententerrein en watersportvoorzieningen);
- een congres-/ vergadercentrum met groepsaccomodaties;
- een museum;
- een terrein voor dag-/ verblijfsrecreatie.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. In bijlage 2 wordt een lijst van ontvangen inspraak gegeven.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: weekblad De Zuidervelder d.d. 18 december 2007

aanvraag richtlijnenadvies : 17 december 2007

ter inzage legging startnotitie: 19 december 2007 t/m 30 januari 2008

richtlijnenadvies uitgebracht: 11 februari 2008

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het gecombineerde besluit-MER/plan-MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. J.J. Bakker

dr.ir. G. Blom (voorzitter)

H. Boukes

ir. H. Otte

drs. H. Woesthuis (secretaris)

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. M.H.A. Maas, Klazienaveen
2. Jelle de Jong en Marianne Anholts, Amsterdam
3. Camping Panta Rhei, Erica
4. Stichting Milieu Rondonne, Emmen
5. Dorpsraad Erica, Erica
6. Familie Overweg, Erica
7. Wolfgang Schwartz en Idhuna Barelds, Erica
8. Fam. M. Anholts, Nieuw Amsterdam
9. Rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten, Amersfoort
10. H.J. Barelds, Schoonebeek
11. H.J.A. Blaauwgeers, Erica
12. H.P. Abel, Erica
13. W.F. en J. Huirne, Erica
14. Buurtvereniging De Peel
15. LTO Noord, Drachten
16. Johannes Hogeveen en Rineke van Dijk, Schoonebeek
verslag inspraakavond

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Recreatieve ontwikkeling Amsterdamsche Veld in Zuidoost Drenthe

Houdstermaatschappij Griendtsveen BV heeft het voornemen om in het gebied 'Amsterdamsche Veld' in Zuidoost-Drenthe een recreatieproject te realiseren. Beoogd worden onder andere de aanleg van een wildpark met verblijfsvoorzieningen, een gebied voor sport en spel (waaronder een golfbaan en evenemententerrein) en een congres- en vergadercentrum met groepsaccommodaties. Ten behoeve van een bestemmingsplanwijziging door de gemeenteraad van Emmen, wordt er een milieueffectrapport opgesteld.

ISBN: 978-90-421-2337-3